

VIAC AKO 2200 AMERICKÝCH PRIEHRAD JE V ZLOM STAVE A PREDSTAVUJÚ SMRTELNÉ NEBEZPEČENSTVO

- CZ24 News | 17. května 2023

USA: Obrovská priehrada El Capitan Reservoir v kalifornskom Lakeside, postavená pred štyrmi generáciami, je schopná uskladniť viac ako 36 miliárd galónov vody - čo je dosť na to, aby zásobovala každého obyvateľa San Diega po väčšinu roka. Dnes je z troch štvrtín prázdna - zámerne sa udržiava na nízkej úrovni z obáv, že by sa mohla pod náporom príliš veľkého množstva vody zrútiť. Gregory Bull/AP

Podľa analýzy agentúry Associated Press je v USA viac ako 2 200 priehrad postavených v hornej časti toku od domov alebo obcí v zlom stave, čo by v prípade ich zlyhania mohlo ohroziť životy.

Počet vysoko rizikových priehrad, ktoré potrebujú opravu, sa oproti podobnému prieskumu, ktorý agentúra AP uskutočnila len pred tromi rokmi, výrazne zvýšil.

Zvýšené riziko má niekoľko dôvodov. Dlho odkladaná údržba pridala na zoznam problémových priehrad ďalšie priehrady. Meniace sa podnebie vystavilo niektoré priehrady väčšiemu zaťaženiu v dôsledku intenzívnych dažďov. Pod priehradami, ktoré boli pôvodne postavené na odláhľých miestach, vyrástli domy, podniky a diaľnice.

“Zrazu tu máme staršie priehrady s nižšími konštrukčnými kritériami, ktoré teraz môžu potenciálne spôsobiť straty na životoch, ak zlyhajú,” povedal Del Shannon, inžinier, ktorý je prezidentom Americkej spoločnosti pre priehrady.

“Počet nebezpečných priehrad s vysokým rizikom sa zvyšuje,” povedal a dodal, že bez investícií do modernizácie bude tento počet naďalej rásť.

Skutočný počet priehrad s vysokým rizikom v zlom alebo nevyhovujúcom stave je pravdepodobne ešte vyšší, ako uvádza agentúra AP, hoci to nie je jasné, pretože niektoré štáty takéto údaje nesledujú a mnohé federálne agentúry odmietajú tieto informácie zverejniť.

Národné priehrady majú v priemere viac ako polstoročie. Po extrémnych záplavách, ako bola tá, ktorá v roku 2020 spôsobila zlyhanie dvoch michiganských priehrad a evakuáciu 10 000 ľudí, sa na ne opäť zamerala pozornosť.

Zákon o infraštruktúre v hodnote 1 bilióna dolárov, ktorý minulý rok podpísal prezident Joe Biden, vyčlení približne 3 miliardy dolárov na projekty súvisiace s priehradami vrátane stoviek miliónov na štátne programy bezpečnosti a opravy priehrad.

Opravy priehrad by mohli stať takmer 76 mld.

Podľa správy Asociácie štátnych úradníkov pre bezpečnosť priehrad je to však stále len zlomok z takmer 76 miliárd dolárov potrebných na opravu desiatok tisíc priehrad, ktoré vlastní jednotlivci, spoločnosti, združenia obcí, štátne a miestne samosprávy a iné subjekty okrem federálnej vlády.

Od roku 2019 kalifornské regulačné orgány znížili hodnotenie štyroch vodných priehrad v San Diegu z dobrého na zlý stav z dôvodu ich zhoršenia a obáv, že by mohli zlyhať v dôsledku zemetrasenia

alebo mimoriadnych zrážok.

Počas "veľkého zemetrasenia nikdy neviete, čo sa stane, či to vydrží," povedal Samuel Santos, dlhoročný obyvateľ, ktorý často loví ryby v blízkosti priehrady El Capitan.

Hladina vody v nádrži El Capitan je zámerne udržiavaná na nízkej úrovni, čo znamená, že v prípade veľkého sucha je k dispozícii menej vody. "Tieto nádrže sú veľmi dôležité," povedal republikánsky senátor Brian Jones, do ktorého obvodu patrí priehrada El Capitan. "Musíme začať vynakladať peniaze na ich modernizáciu, aby sa opäť dostali na plnú kapacitu."

Štáty venujú priehradám väčšiu pozornosť

Počet vysoko rizikových priehrad v zlom alebo nevyhovujúcom stave sa zvýšil čiastočne preto, že niektoré štáty zintenzívnili kontroly a prehodnotili, či staré priehrady neohrozujú novú zástavbu na dolnom toku.

V New Yorku je približne dvojnásobný počet vysoko nebezpečných priehrad v zlom stave v porovnaní s rokom 2018, keď agentúra AP zbierala údaje pre svoju predchádzajúcu analýzu. K nárastu došlo, keď úradníci presadzovali posúdenie všetkých priehrad s vysokým rizikom, ktoré predtým neboli hodnotené.

Po tom, ako v rokoch 2015 a 2016 počas silných dažďov zlyhalo viac ako 70 priehrad Južnej Karolíny, štát zvýšil počet zamestnancov, podnikol pravidelnejšie kontroly a zvýšil úsilie o zmapovanie potenciálnych povodňových zón. Výsledkom bolo, že počet priehrad s vysokým rizikom v nevyhovujúcom stave v štáte sa od roku 2018 do roku 2021 zvýšil o tretinu.

Po zlyhaniach priehrad v Michigane štát do svojho rozpočtu na rok 2022 pridal 19 miliónov dolárov na bezpečnosť priehrad a peniaze na prijatie väčšieho počtu regulačných pracovníkov. Demokratická guvernérka Gretchen Whitmerová nedávno podpísala legislatívu, ktorá poskytuje ďalších 250 miliónov dolárov na priehrady vrátane približne 200 miliónov dolárov na opravu tých, ktoré boli poškodené povodňami v roku 2020.

Plán uprednostňuje vysoko rizikové priehrady, "ktoré môžu byť tikajúcimi časovanými bombami, ak sa im nebude venovať pozornosť," povedal štátny poslanec Roger Hauck, republikán, ktorého okres zažil záplavy pri zlyhaní priehrad.

Riešenie problémov, ktoré predstavujú staré a nebezpečné priehrady, môže byť náročné. Opravy môžu byť nákladné a trvať roky. Pokusy o odstránenie priehrad - a vypustenie jazier, ktoré zadržiavajú - môžu vyvolať právne spory a protesty verejnosti, ktorá sa na ne spolieha pri rekreácii alebo pri udržiavaní hodnoty nehnuteľností v okolí.

Dvojica vysoko nebezpečných priehrad postavených v polovici 19. storočia neďaleko Clevelandu patrí medzi tie, ktoré potrebujú zásadnú opravu. Jazero Upper Shaker Lake, všeobecne známe ako Horseshoe Lake, bolo preventívne vypustené po tom, ako sa v ňom objavili prepadliny a trhliny. Miestni úradníci minulý rok schválili plán v hodnote 28,3 milióna dolárov na odstránenie priehrady Horseshoe Lake Dam, vrátenie oblasti na voľne tečúci tok a rekonštrukciu priehrady Lower Shaker Lake Dam.

Plán však čelí odporu niektorých členov komunity, ktorí si najali právnickú firmu a inžiniersku spoločnosť, spustili zbierku finančných prostriedkov a zozbierali približne 2 000 podpisov pod online petíciu, aby sa pokúsili jazero Horseshoe Lake zachrániť.

“Jazero je krásny, upokojujúci prvok, ktorý je centrálnym parkom štvrte Heights,” povedal hudobník Bert Stratton, , ktorý pomáha viesť toto úsilie. “Je to miesto, kam sa ľudia chodia zhromažďovať, a to už viac ako 100 rokov.”

Regionálna kanalizačná oblasť v severovýchodnom Ohio, ktorá riadi projekty týkajúce sa dažďovej vody, uviedla, že jazero Horseshoe poskytuje len malý protipovodňový prínos a že oblasť nebude platiť za jeho rekonštrukciu.

“Ľudia musia pochopiť, že v tomto zariadení existuje veľké riziko” vrátane “pravdepodobných strát na životoch, ak by sa hrádza pretrhla,” povedal Frank Greenland, riaditeľ okresných programov pre povodia.

[ZDROJ](#)

Překlad: Boris Mesár pro CZ24.NEWS